

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 24C/13/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7116200684
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Čisovská
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2017:7116200684.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou Mgr.Zuzanou Čisovskou vo veci žalobkyne: D. X., V..Č.. XXXXXX/XXXX, Y. G. I. Y.Q., Y. XXXX/X, bytom t.č. I. H., H..Z. XX, zastúpenej: JUDr. Monika Marjanovič, advokátka, so sídlom v Košiciach, Urbánkova 1562/6 proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35792752, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, IČO: 47233516, v konaní o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a ochrane spotrebiteľa takto

rozhodol:

U r č u j e , že dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. 8300044671 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 27.1.2012 j e n e p l a t n á .

Priznáva žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 19.1.2016 domáhala, aby súd určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č.8300044671, uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 27.1.2012, je neplatná.

2. Žalobkyňa tvrdila, že právnym úkonom, označeným ako Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru/zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 25.1.2012 požiadala žalovaného o poskytnutie finančných prostriedkov. Na základe tejto žiadosti jej žalovaný schválil výšku úveru 1.500 EUR, počet splátok 42, mesačnú splátku 80,37 EUR, RPMN vo výške 66,45 % a ročnú úrokovú sadzbu vo výške 70,01 %. Žalovaný žalobkyni reálne poskytol sumu 1.224,25 EUR. Žalovaný od sumy 1.500 EUR, t.j. od schválenej výšky úveru, odpočítal sumu 275,75 EUR ako odplatu za poskytnutie služby v zmysle článku 8, odsek 8.1 písm. a/ Dohody o poskytnutí služby. Jednalo sa o odmenu za možnosť odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru, resp. revolvingu. Popri ročnej úrokovej sadzbe 70,01 %, ktorého výška je v rozpore s dobrými mravmi, tak ide o ďalšie plnenie v neprimeranej výške; poplatok je absolútne neprimeraný k službe, ktorou je možnosť odkladu splátok. Odklad splátok neznamená ich odpustenie a práve preto je cena tejto služby v rozsahu 18,38 % z výšky úveru, neprijateľná. Žalobkyňa ako spotrebiteľ ešte ani nevyužila takúto službu a už ju zaplatila. Poplatok je neprijateľný nielen z dôvodu neprimeranosti ceny tejto služby ale aj z dôvodu, že sa platí bez ohľadu na poskytnutie tejto vedľajšej služby. Žalovaný tak získava prospech skôr, ako spotrebiteľ a pritom službu ani neposkytol. Žalobkyňa ďalej tvrdila, že v zmluve dohodnutá úroková sadzba vo výške 70,01 % päťnásobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu 13,08 %, uplatňovanú v danom čase bankami, preto dojednanie o úrokoch je neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa ust. § 39 Obč. zákonníka. Žalobkyňa ďalej namietala, že zmluva neobsahuje základnú obsahovú náležitosť ustanovenú v § 9 ods.2 písm.f/ zákona č.129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, t.j. dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti úveru, preto sa v zmysle ust. § 11 ods.1 písm.a) poskytnutý úver pokladá za bezúročný a bez poplatkov. Na základe vyššie uvedeného mala

žalobkyňa za to, že žalovanému vznikol nárok len na zaplataenie reálne poskytnutej istiny vo výške 1.224,25 EUR. Žalobkyňa ďalej tvrdila, že žalovaný na základe Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 27.1.2012, zabezpečujúceho predmetnú zmluvu o úvere, požiadal jej zamestnávateľa o vykonávanie zrážok z jej mzdy vo výške 80,37 EUR mesačne. Zamestnávateľ jej počnúc od septembra 2015 uvedenú sumu zo mzdy zrazil. Dohodu o zrážkach zo mzdy pokladala žalobkyňa za rozpornú s právom Európskej únie a pre rozpor s medzinárodnou zmluvou za neplatnú podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Poukázala na to, že dohoda o zrážkach predstavuje inštitút tzv. mimosúdnych zrážok zo mzdy, ktoré umožňujú postihovať majetok dlžníka, pričom dlžník nedokáže priamo voči svojmu zamestnávateľovi tieto zrážky zastaviť. Moc nad majetkom dlžníka je tak koncentrovaná v rukách veriteľa, ktorý na stanovenie výšky pohľadávky a jej príslušenstva nepotrebuje súdne rozhodnutie. Dohoda tak poskytuje veriteľovi priestor na postihnutie majetku spotrebiteľa aj za situácie, kedy je zmluva, na zabezpečenie ktorej dohoda o zrážkach slúži, zaťažaná neprijateľnými zmluvnými podmienkami a v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona. Žalobkyňa v tomto smere poukázala na viaceré rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, zdôrazňujúce v rámci spotrebiteľskej kontraktácie nerovnováhu na úkor spotrebiteľa a dôvodnosť súdnej ex offo ochrany. Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetnej dohody žalobkyňa odôvodňovala poukazom na to, že deklarováním neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy žalovaný stratí akúkoľvek legitimitu na použitie tohto kontroverzného zabezpečovacieho úkonu.

3. Žalovaný žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobkyne o dohode o poskytnutí služby a odplate za poskytnutie služby sa bránil tvrdením, že pokiaľ žalobkyňa poukázala nižšiu sumu úveru, ako je uvedená v zmluve, nebolo to spôsobené tým, že by jej bol poskytnutý nižší úver ako dohodnutý, ale tým, že žalobkyňa uzatvorila so žalovaným dohodu poskytnutí služby v zmysle článku 8 zmluvy o revolvingovom úvere. Predmetom dohody je samostatná služba v podobe záväzku veriteľa poskytnúť odklad splatnosti splátok. Z právneho hľadiska je teda predmetom plnenia právo dlžníka na splnenie uvedeného záväzku veriteľa. Dohoda o poskytnutí služby je teda samostatným úkonom a jej vznik nie je podmienkou pre vznik zmluvy o úvere. Podpísaním žiadosti/zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru dlžník nepristupuje a neuzatvára automaticky dohodu o poskytnutí služby; táto je podpisovaná osobitne. Výška odplaty preto predstavuje dohodu o cene služby a teda, nie je v zmysle ust. § 53 ods. 1 Obč. zákonníka neprijateľnou podmienkou. Žalovaný ďalej napadol aj opodstatnenosť tvrdení žalobkyne smerujúcich voči zmluve o revolvingovom úvere. Poukázal na ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého platí, že dlžník je povinný platiť úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Výška odplaty za úver poskytnutý na základe spotrebiteľskej zmluvy bola ku dňu 18.6.2013 upravená v zmysle § 53 ods. 6 Obč. zákonníka, podľa ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Zákon pritom výslovne určil, že pri porovnávaní sa má vziať do úvahy nielen hodnota obvyklej odplaty, ale aj spôsob a miera zabezpečenia záväzku, objem poskytnutých prostriedkov a lehota splatnosti. Pri porovnaní výšky odplaty s hodnotou priemernej odplaty za spotrebiteľské úvery je na mieste záver, že táto nebola podstatne prevýšená. Obvyklou odplatou, vzhľadom na spôsob jej určovania v korelácii s tým, že ide o odplatu na finančnom trhu a nie na bankovom trhu, je práve hodnota priemernej odplaty určovanej Ministerstvom financií SR a tá bola v rozhodnom období vo výške 45,66 %. Žalovaný sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne o absencii obligatórnych náležitostí zmluvy. Uviedol, že zákon o spotrebiteľských úveroch, účinný v čase uzavretia zmluvy nevyžadoval, aby boli sumy istiny, úroku a iných poplatkov, tvoriace jednu splátku, uvedené jednotlivo popri sebe. Takáto požiadavka by mala reálne opodstatnenie len vtedy, ak by sa istina, úroky alebo poplatky uhrádzali v iných termínoch splatnosti, v rôznych počtoch splátok a podobne. Vo vzťahu k otázke neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy žalovaný argumentoval, že takáto dohoda je zákonným spôsobom zabezpečenia pohľadávky, pričom neprijateľnou zmluvnou podmienkou z povahy veci nemôže byť dohoda, ktorá kopíruje obsah zákonnej úpravy. Dohoda o zrážkach nemôže byť logicky ani v rozpore s úniijným právom, ak jej reguláciu spod úniijného práva článok 1 odstavec 2 smernice 93/13/EHS vylučuje. Žalovaný poukázal aj na zákon č. 129/2010 Z.z., ktorý s účinnosťou od 23.12.2015 považuje dohodu o zrážkach zo mzdy za jeden z troch prípustných zabezpečovacích prostriedkov.

4. Súd vo veci rozhodol rozsudkom č.k.24 C 13/2016-77 zo dňa 13.12.2016 tak, že žalobe vyhovel. Súd z vykonaného dokazovania uzavrel, že zo strany žalovaného nedošlo k prijatiu návrhu žalobkyne na uzavretie zmluvy, t.j. nedošlo k uzavretiu písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Aplikujúc ust. § 40 ods. 1,3 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že zmluva o úvere predstavuje neplatný právny úkon pre nedostatok písomnej formy podľa ust. § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka a teda je absolútne

neplatná. Na základe tohto záveru potom súd konštatoval, že absolútne neplatná je aj dohoda o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací inštitút pohľadávky zo zmluvy o úvere a neposudzoval tvrdenia žalobkyne o neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy z dôvodov ňou tvrdených.

5. Proti rozsudku podal žalovaný odvolanie. Krajský súd v Košiciach uznesením č.k.6 Co 153/2017-109 zo dňa 18.7.2017 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Odvolací súd sa s právnym posúdením súdu prvej inštancie nestotožnil. Poukázal na ust. § 11 ods. 1 písm. a/ zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1. Zákon č. 129/2010 Z.z. je lex specialis k Občianskemu zákonníku a Obchodnému zákonníku a vzhľadom na skutočnosť, že odlišne stanovuje dôsledky nedodržania písomnej formy úverovej zmluvy (nesankcionuje ich neplatnosťou), použitie všeobecnej úpravy o neplatnosti právneho úkonu pre nedodržanie písomnej formy, obsiahnutej v ust. § 40 OZ, je vylúčené. Nedostatok písomnej formy úverovej zmluvy teda nemá za následok jej (absolútnu) neplatnosť, ale iba bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, a preto z dôvodu nepreukázania neplatnosti úverovej zmluvy nemôže byť neplatná ani dohoda o zrážkach zo mzdy. Skutočnosť, že k uzavretiu úverovej zmluvy medzi stranami sporu došlo, pritom v konaní sporná nebola. Žalobkyni totiž úver bol žalovaným poskytnutý a žalobkyňa ho aj čerpala, čo v konaní nebolo sporné.

7. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bolo posúdiť, či uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy spĺňa náležitosti podľa ustanovenia § 551 Občianskeho zákonníka, následne, či ju možno považovať za formulárovú zmluvu, ak bola uzavretá spolu so zmluvou o úvere, či bola individuálne dohodnutá, či jej podpisom (ne)bol podmienený podpis samotnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere a teda, či zásady vyslovené v ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ostatné ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľských zmlúv a ochrany spotrebiteľa sa vzťahujú aj na vedľajšie zmluvné ustanovenia, nielen na hlavnú zmluvu. Ak súd dospeje k záveru, že zásady vyslovené v ust. § 53 ods. 1 OZ a ostatných ustanoveniach týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv sa vzťahujú aj na vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy, je potrebné preskúmať, či dohoda (ne)obsahuje ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a tiež posúdiť obsah dohody o zrážkach zo mzdy z hľadiska systému ochrany spotrebiteľa zavedeného Smernicou Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. V prípade, že dohoda obsahuje ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, uviesť konkrétne, o ktoré ustanovenia dohody sa jedná, a z čoho konkrétne vyplýva daná nerovnováha v právach a povinnostiach.

8. Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dokladov predložených žalobkyňou a žalovaným.

9. V konaní nebolo sporné, že na formulári, vypracovanom žalovaným, označenom ako Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluva o revolvingovom úvere žalobkyňa dňa 25.1.2012 požiadala žalovaného o poskytnutie úveru.

10. Z bodu 7 tohto formuláru vyplýva, že neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere tvoria Zmluvné dojednania k zmluve o revolvingovom úvere.

11. V článku 2 Zmluvných dojednaní k zmluve o revolvingovom úvere je uvedené, že vyplnená žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru, podpísaná dlžníkom, je návrhom na uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere. Zmluva je uzavretá a nadobúda platnosť a účinnosť dňom podpisu dlžníka aj veriteľa. Veriteľ je povinný odoslať dlžníkovi Oznámenie veriteľa o schválení úveru a jeden rovnopis zmluvy o revolvingovom úvere.

12. Predmetný formulár opatřila svojim podpisom žalobkyňa dňa 25.1.2012 a to osobitne pod bodom 8 a osobitne pod celým formulárom. Žalovaný opatřil formulár pečiatkou a podpisom konajúcej osoby dňa 27.1.2012.

13. Z listiny, označenej ako Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi - zmluva o revolvingovom úvere č. 8300044671 zo dňa 27.1.2012 súd zistil, že žalovaný schválil poskytnutie úveru žalobkyni s nasledovnými podmienkami: schválená výška úveru 1.500 EUR, splatnosť úveru 42 mesiacov, výška

mesačnej splátky úveru 80,37 EUR, dátum splatnosti prvej splátky úveru 16.3.2012, dátum splatnosti poslednej splátky úveru 16.8.2015, periodicita splácania úveru mesačná, dátum splatnosti splátky v priebehu periódy splácania 16., celková výška úveru 1.500 EUR, RPMN úveru 66,45 EUR, priemerná hodnota RPMN platná ku dňu podpísania zmluvy 45,66 EUR, schválená výška revolvingu 902,92 EUR, výška mesačnej splátky úveru po vykonaní revolvingu 80,37 EUR, RPMN po vykonaní revolvingu (predpokladaná výška) 60,49 %, úverový limit 1.500 EUR, celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť (t.j. úver + úroky za celú dobu čerpania úveru) 3.375,54 EUR, odplata za poskytnutie služby v zmysle článku 8 ods. 8.1 písm. a) dohody o poskytnutí služby 215,75 EUR, ročná úroková sadzba úveru 70,01 %, celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť pri každom revolvingu (t.j. revolving + úroky za celú dobu čerpania revolvingu) 1.928,88 EUR, ročná úroková sadzba revolvingu 76,21 %, ročná úroková sadzba úrokov z omeškania 9 %, dátum nadobudnutia platnosti zmluvy 27.1.2012.

14. V konaní nebolo sporné, že žalobca úver poskytol a žalobkyňa ho čerpala.

15. Z listiny označenej ako Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č.8300044671 súd zistil, že žalovaný ako veriteľ („spoločnosť“) a žalobkyňa ako dlžník sa dohodli, že pohľadávka žalovaného voči žalobkyni zo zmluvy o revolvingovom úvere č.8300044671 sa zabezpečí dohodou o zrážkach zo mzdy žalobkyne.

16. Obsah dohody o zrážkach zo mzdy je nasledovný:

Bod I.: „Spoločnosť bude mať (má) voči dlžníkovi pohľadávku, ktorá vznikne tým, že spoločnosť poskytne dlžníkovi na základe žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/zmluvy o revolvingovom úvere čiastku vo výške 1.500 EUR. V zmysle zmluvy/dodatku k zmluve má dlžník právo, aby mu v prípade riadneho splácania úveru bol poskytnutý ďalší úver v rámci tzv.revolvingu. Pohľadávky spoločnosti zabezpečované touto dohodou sú tvorené úverom, vrátane všetkých prípadných revolvingov poskytnutých dlžníkovi, príslušenstvom úveru (revolvingu/ov), prípadne uplatnenými zmluvnými pokutami, nákladmi, ktoré spoločnosti vznikli v súvislosti s vymáhaním uvedených pohľadávok a ďalšími prípadnými pohľadávkami spoločnosti voči dlžníkovi, ktoré vyplývú/vzniknú na základe alebo v súvislosti so zmluvou a jej prípadnými dodatkami.

Bod II: Na základe tejto dohody je zamestnávateľ dlžníka povinný vykonávať v prospech spoločnosti mesačné zrážky zo mzdy dlžníka, vždy v riadnom výplatnom termíne a odvádzať ich na bankový účet spoločnosti vo výške 80,37 EUR mesačne.

Strany výslovne súhlasia s tým, že pokiaľ nebude v ktoromkoľvek mesiaci zrážka zo mzdy vykonaná v dohodnutej výške (a to z akéhokoľvek dôvodu), ale vo výške nižšej, bude za účelom riadneho vyrovnania pohľadávok výška mesačných zrážok zo mzdy v najbližšom nasledujúcom mesiaci či mesiacoch zvýšená nad dohodnutú výšku a to na najvyššiu prípustnú výšku v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich rozsah zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia a to všetko do doby úhrady všetkých pohľadávok v omeškani.

Bod III: Strany sa dohodli, že zrážky zo mzdy budú vykonávané do doby, než spoločnosť zamestnávateľovi písomne oznámi, že všetky jej pohľadávky zo zmluvy alebo v súvislosti so zmluvou a jej prípadných dodatkov, sú splatené.“

17. Dohoda o zrážkach zo mzdy je podpísaná dňa 25.1.2012 žalobkyňou a dňa 27.1.2012 žalovaným.

18. Z dokladov o vyúčtovaní mzdy súd zistil, že zamestnávateľ žalobkyne, W..N..N. H. N..V..Q.. zrážal žalobkyni v septembri, októbri a novembri 2015 po 80,37 EUR (zrážka pre nebankové subjekty).

19. Vzhľadom na predmet konania súd v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu v prvom rade skúmal, či uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy spĺňa náležitosti podľa ustanovenia § 551 Občianskeho zákonníka,

20. Podľa ust. § 551 ods.1 Občianskeho zákonníka, uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia.

21. Podľa ust. § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

22. Dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje zabezpečovací právny prostriedok, slúžiaci na zabezpečenie a uspokojenie pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi. Ide o dvojstranný právny úkon, na ktorý sa vzťahujú aj všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka). Dohoda okrem označenia veriteľa, dlžníka, platiteľa mzdy musí obsahovať aj označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok.

23. Súd konštatoval, že vyššie uvedené obsahové náležitosti posudzovaná dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahuje, resp. sú vymedzené neurčito.

24. Právny úkon je neurčitý, a teda neplatný, ak vyjadrený prejav vôle je síce po jazykovej stránke zrozumiteľný, avšak nejednoznačný zostáva jeho vecný obsah, pričom neurčitosť tohto obsahu nemožno odstrániť a preklenúť ani za použitia výkladových pravidiel. Podľa súdnej praxe nestačí, že zmluvnej strane, resp. zmluvným stranám je jasné, čo je predmetom zmluvy, ak to nie je zároveň objektívne poznateľné aj osobám, ktoré zmluvnými stranami nie sú.

25. V danom prípade dohoda o zrážkach neobsahuje určitým spôsobom vymedzenú výšku pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená. Opisuje len možné spôsoby jej vzniku v budúcnosti. Vymedzenie zabezpečovanej pohľadávky takým spôsobom, ako je obsiahnuté v predmetnej dohode, t.j. že pohľadávka veriteľa zahŕňa aj pohľadávky z prípadných ďalších revolvingových zmlúv, ďalej zmluvné pokuty, náklady, ktoré žalovanému vzniknú v súvislosti s vymáhaním pohľadávok a prípadne jeho ďalšie pohľadávky, ktoré do budúca vyplynú zo zmluvy a jej prípadných dodatkov, je neurčité a preto neplatné podľa ust. § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka. V čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy musí byť zabezpečovaná pohľadávka presne a úplne konkretizovaná, inak by dlžník nemohol platne prejaviť vôľu uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom uvedeného zabezpečovacieho prostriedku. Pri uzatváraní dohody dlžník spotrebiteľa musí vedieť druh pohľadávky, ktorú zabezpečuje dohoda o zrážkach zo mzdy a jej výšku. Suma 1.500 EUR, uvedená v bode I. dohody o zrážkach zo mzdy, bola uvedená len v súvislosti s označením budúceho poskytnutia úveru na základe žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru. Neurčité je aj zmluvné dojednanie v článku II. dohody o zrážkach zo mzdy, týkajúce sa výšky zrážok (teda rozsahu uhradzovacej funkcie zabezpečovacieho inštitútu zrážok zo mzdy), podľa ktorého, ak z akéhokoľvek dôvodu nebude v ktoromkoľvek mesiaci zrážka zo mzdy vykonaná v dohodnutej výške (80,37 EUR), bude zrážka v nasledujúcich mesiacoch zvýšená nad dohodnutú sumu. Ide o jednostranné, neprimerané zvýhodnenie zmluvnej strany veriteľa, pretože má byť uspokojený aj nad dohodnutú výšku mesačnej zrážky. Súd má za to, že je neprípustné navyšovať zrážky zo mzdy nad dohodnutú výšku. Dojednanie o takomto postupe predstavuje obchádzanie základnej náležitosti dohody o zrážkach zo mzdy, t.j. výšky zrážok zo mzdy.

26. Súd tiež vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že zásady vyslovené v ust. § 53 ods. 1 OZ a ostatných ustanoveniach týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv, sa vzťahujú aj na posudzovanú dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá má formulárovú povahu a zároveň, dohoda obsahuje ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda žalobkyne.

27. Podľa ust. § 52 ods.1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

28. Podľa ust. § 52 ods.2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

29. Podľa ust. § 52 ods.3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

30. Podľa ust. § 52 ods.4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatvorení a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

31. Podľa ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

32. Podľa ust. § 53 ods.2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

33. Podľa ust. § 53 ods.3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

34. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách, sú neplatné.

35. V danom prípade nebolo sporné, že posudzovaná dohoda o zrážkach zo mzdy, zabezpečujúca zmluvu o spotrebiteľskom úvere, svojim charakterom predstavuje spotrebiteľskú zmluvu (§ 52 ods.1 až 4 Občianskeho zákonníka). Bolo preto povinnosťou súdu ex offio skúmať, či dohoda neobsahuje neprijateľné podmienky podľa ust. § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka. Súd v tomto smere poukazuje na konštantnú judikatúru Súdneho dvora EÚ (napr. rozsudky Oceáno Group Editorial a Salvat Editores C-240/98 až C-244/98, Elisa Maria Mostaza Claro C- 168/05, Pannon GSM Zrt. C- 243/08 a vec Asturcom C- 40/08 a ďalšie), v ktorej sa zdôrazňuje, že systém ochrany zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“) vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah, a vzhľadom na predmetné nerovné postavenie jednej zo zmluvných strán čl. 6 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Povaha a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana zavedená smernicou, pritom odôvodňujú, že vnútroštátny súd má povinnosť ex offio posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, a taktiež má povinnosť zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak jej ďalšia existencia je možná bez nekalých podmienok.

36. Ako to vyplýva z vyššie citovaných právnych noriem, kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku, je stav, ak zmluvné podmienky boli dodávateľom vopred pripravené a spotrebiteľ nemal vplyv na ich obsah, resp. nemohol meniť ich obsah. V predmetnej veci je zrejmé, že zmluva o úvere, ako aj dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorá ju zabezpečuje, predstavuje typickú formulárovú zmluvu. Text zmluvy i dohody je predformulovaný na tlačive žalovaného a teda, evidentne ide o vopred dodávateľom naformulované zmluvné klauzuly, na ktorých žalobkyňa ako spotrebiteľka nijakým spôsobom neparticipovala. Na strane žalovaného ako dodávateľa a nie na strane žalobkyne ako spotrebiteľa bolo dôkazné bremeno preukázať, že žalobkyňa si individuálne vyjedнала dohodu o zrážkach zo mzdy (§ 53 ods.3 Občianskeho zákonníka). V tomto smere však neboli doložené žiadne relevantné dôkazy, podporujúce záver o individuálnom vyjednaní.

37. Súd mal za to, že žalobkyňa ako spotrebiteľka nemala možnosť odmietnuť takéto zabezpečenie poskytnutého úveru. V tomto smere súd poukazuje na fakt, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola medzi žalobkyňou a žalovaným uzavretá v rovnaký deň ako zmluva o úvere, t.j. dňa 27.1.2012. V uvedený deň, t.j. 27.1.2012 totiž zmluva o úvere ako aj dohoda o zrážkach nadobudli účinnosť a to v dôsledku akceptačného prejavu vôle žalovaného, ktorý zmluvu aj dohodu podpísal v tento deň. Žalobkyňa však boli formulárové predtlačky zmluvy o úvere ako aj dohody o zrážkach zo mzdy predložené žalovaným

už o dva dni skôr. Ako to vyplynulo z vykonaného dokazovania, žalobkyňa obe, t.j. zmluvu o úvere, ako aj dohodu o zrážkach zo mzdy podpísala dňa 25.1.2012. V konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa mala možnosť odmietnuť podpísanie dohody o zrážkach zo mzdy s tým, že by to nemalo vplyv na poskytnutie úveru. Z uvedeného vyplýva, že už v čase vzniku zmluvy o úvere bola žalobkyňa ako spotrebiteľ nútená uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy, pričom jej uzavretie nemohla odmietnuť, keďže jej uzavretím bolo podmienené poskytnutie úveru zo strany žalovaného. Žalobkyňa tak mohla dohodu o zrážkach zo mzdy buď odmietnuť, čím by si zmarila možnosť, aby jej bol úver poskytnutý alebo zmluvu o úvere vrátane dohody o zrážkach zo mzdy podpísať. Na podporu tohto záveru súd poukazuje na Zmluvné dojednania tvoriace neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere, z obsahu ktorých je zrejmé, že žalovaný vopred priamo počítal s existenciou dohody o zrážkach. V článku 13.2. Zmluvných dojednaní sa uvádza, že v prípade omeškania dlžníka so splácaním úveru alebo akéhokoľvek peňažného záväzku podľa tejto zmluvy je veriteľ oprávnený platiteľovi mzdy dlžníka dohodu o zrážkach zo mzdy a domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky zrážkami zo mzdy. Aj v článku 8.4. Zmluvných dojednaní sa uvádza, že v prípade, ak zamestnávateľ nevykoná zrážku zo mzdy dlžníka v riadnom výplatnom termíne alebo urobí zrážku v čiastke nižšej ako je splátka úveru, dlžník sa zaväzuje uhradiť príslušnú splátku alebo rozdiel na účet veriteľa.

38. Zhrnúc vyššie uvedené súd konštatoval, že dohoda o zrážkach zo mzdy nemá charakter individuálne dojednaných zmluvných ustanovení, preto tieto ustanovenia nesmú spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Túto zákonnú požiadavku však uvedená dohoda o zrážkach zo mzdy, tak ako je naformulovaná, nespĺňa.

39. Predovšetkým je potrebné uviesť, že výpočet neprijateľných podmienok uvedený v ust. § 53 ods.4 Občianskeho zákonníka je uvedený príkladmo. V rámci súdneho preskúmania jednotlivých ustanovení spotrebiteľských zmlúv, ktoré nemajú charakter individuálne dojednaných zmluvných ustanovení, môže súd dôslednou aplikáciou generálnej klauzuly obsiahnutej v ust. § 53 ods.1 Občianskeho zákonníka okruh týchto podmienok rozšíriť. Medzi neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve podľa ust. § 53 ods.4 Občianskeho zákonníka patria okrem iného aj ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku, prípadne ktoré oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi. Práve predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť tieto vyššie uvedené neprijateľné podmienky, keďže iba jej predložením zamestnávateľovi žalobkyne a oznámením výšky jej dlhu podľa vlastného uváženia žalovaného, je zamestnávateľ povinný vykonávať zrážky zo mzdy žalobkyne bez toho, aby žalovaným požadovaná pohľadávka voči žalobkyne prešla súdnym prieskumom jej oprávnenosti. Aj napriek tomu, že v dohode o zrážkach zo mzdy je uvedená výška pohľadávky žalovaného 1.500 EUR z titulu zmluvy o úvere, zároveň v samotnom bode I. dohody je uvedené, že cit. „Pohľadávky voči dlžníkovi zabezpečené touto dohodou sú tvorené úverom vrátane prípadných všetkých revolvingov poskytnutých dlžníkovi, príslušenstvom úveru (revolvingu/ov), prípadne uplatnenými zmluvnými pokutami, nákladmi, ktoré spoločnosti preukázateľne vznikli v súvislosti s vymáhaním uvedených pohľadávok voči dlžníkovi a ďalšími prípadnými pohľadávkami spoločnosti voči dlžníkovi, ktoré vyplynú/vzniknú na základe alebo v súvislosti so zmluvou a jej prípadných dodatkov“. Je teda možné, že v rámci takto žalovaným vyčíslenej pohľadávky sa môžu ocitnúť aj nároky, ktoré sú sporné a ktorých spornosť je takto vyňatá zo súdneho prieskumu. Inak povedané, sám žalovaný meritórne rozhodne o celkovej výške dlhu žalobkyne ako spotrebiteľa voči žalovanému ako dodávateľovi, ktorý takto sám rozhoduje, že jeho plnenie je v súlade s úverovou zmluvou. Výkon zrážok zo mzdy je tak súkromným procesom, ktorý nepodlieha nijakej kontrole primeranosti a žalobkyňa je vystavená neprímeranému konaniu zo strany dodávateľa. Preto súd nemal inú možnosť, iba konštatovať, že dohoda o zrážkach zo mzdy, tak ako je formulovaná, umožňuje žalovanému ako dodávateľovi obchádzať účinnú justičnú kontrolu, čím reálne dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech práv žalobkyne ako spotrebiteľa a z tohto dôvodu je považovaná za neprijateľnú podmienku.

40. Ako už súd uviedol vyššie, už v čase vzniku zmluvy o úvere bola žalobkyňa ako spotrebiteľ nútená uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy, pričom jej uzavretie nemohla odmietnuť, keďže jej uzavretím bolo podmienené poskytnutie úveru. Žalobkyňa tak mohla dohodu o zrážkach zo mzdy buď odmietnuť, čím by si zmarila možnosť, aby jej bol úver poskytnutý, alebo zmluvu o úvere vrátane dohody o zrážkach zo mzdy podpísať, čím sa podrobila vykonávaniu zrážok zo mzdy bez možnosti akejkoľvek kontroly opodstatnenosti výšky pohľadávky. Dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje dodávateľovi kedykoľvek

v čase platnosti zmluvy siahnuť na majetkové práva spotrebiteľa aj za predpokladu, že si uvedené nároky uplatňuje z neprijateľných klauzúl, resp. z neplatných právnych úkonov a žalobkyňa ako dlžník napriek neexistencii súdneho rozhodnutia, ktoré by sporný právny vzťah judikovalo, nemôže tieto zrážky zastaviť. Moc nad majetkom spotrebiteľa je teda koncentrovaná v rukách veriteľa, ktorý na stanovenie výšky pohľadávky a jej príslušenstva pre účely tzv. mimosúdnych zrážok zo mzdy dlžníka nepotrebuje súdne rozhodnutie. Takýto stav podľa názoru súdu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - žalobkyne, ktorá je povinná sa takémuto konaniu dodávateľa podriaďiť bez predchádzajúcej súdnej kontroly. Súd preto posudzovanú dohodu o zrážkach zo mzdy vyhodnotil za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je s poukazom na ust. § 53 ods.5 Občianskeho zákonníka neplatná.

41. Z uvedeného vyplýva aj naliehavý právny záujem žalobkyne na požadovanom určení neplatnosti dohody, v zmysle ust. § 80 písm. c) O.s.p., účinného v čase podania žaloby, ako aj ust. § 137 písm.c) zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), účinného v čase rozhodovania súdu. S daným určovacím petitom totiž žalobkyňa dosiahla odstránenie spornosti práva alebo neistoty v danom právnom vzťahu medzi sporovými stranami, keďže súd deklaroval, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Bez určenia neplatnosti dohody by právne postavenie žalobkyne ako dlžníčky bolo neisté a súčasne by bolo ohrozené jej právo na disponovanie s jej mzdou. Dohoda o zrážkach nie je založená na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške jeho pohľadávky a príslušenstva a hoci výška pohľadávky môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve so zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia súdu alebo inej objektívnej inštitúcie je relevantné ex offo súdne preskúmanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže sám vyhodnotiť.

42. Podľa ust. § 262 ods.1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

43. Podľa ust. § 255 ods.1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

44. O nároku na náhradu trov súd rozhodol podľa zásady úspechu v konaní v zmysle ust. § 255 ods.1 CSP. Súd žalobe vyhovel, preto žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje, v dvoch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods.1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods.2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods.3 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).